BONHOEFFER LEZEN IN ROEMENIË

PROTESTANTSE THEOLOGISCHE UNIVERSITEIT
DONDERDAG 30 MEI TOT ZATERDAG 8 JUNI 2013
GEZAMENLIJKE STUDIEWEEK VAN PREDIKANTEN DAAR EN HIER
DOCENTEN: WILKEN VEEN EN VISKY BELA

Zowel onder de Hongaren in Roemenië als onder de Nederlanders leven vragen op het vlak van de identiteit van de predikant met het oog op de specifieke politiek-maatschappelijke achtergronden en omstandigheden. Die zijn in Roemenië en Nederland heel verschillend. Maar een belangrijke overeenkomst is dat de predikanten in beide landen ermee te maken hebben en zich ertoe moeten verhouden op een wijze die het ambt van hen vraagt.

Dietrich Bonhoeffer was een theoloog/predikant die zich in de dertiger en veertiger jaren in nazi-Duitsland bezig hield met de identiteit en het handelen van de predikant. Hij stelde scherpe grenzen aan wat des predikants is en wat niet. En ook wat de kerk wel mag/moet doen en wat juist niet.

Wij hebben in Roemenië en in Nederland zeker niet te maken met het nationaal-socialisme waar Bonhoeffer mee van doen had. Maar je kunt stellen dat de politieke en maatschappelijke situatie in beide landen een grote impact hebben op het werk van de predikant. In Roemenië leeft nog sterk de herinnering aan het communisme onder Ceausescu, en leven de Hongaren als Hongaren in een land waar ze doorgaans niet evenveel kansen hebben als de Roemenen. In Nederland is de algemeen (helaas ook in grote delen van de kerk) aanvaarde opvatting, dat godsdienst privé-aangelegenheid is. Een onjuiste interpretatie van de scheiding tussen kerk en staat, suggereert dat kerken zich niet met politiek of maatschappelijke zaken bezig moeten houden en omgekeerd de overheid geen boodschap moet hebben aan kerk of geloof. Hoe je als predikanten en als kerken in deze situatie komt tot een formulering van de maatschappelijke relevantie van het geloof, zonder de Verlichting als ongeloof (wat het niet is of was) terzijde te schuiven en in te zetten op rechristianisering van de samenleving, is een groot probleem, waarover we zeker het een en ander van Bonhoeffer kunnen leren.

Bovenstaande problematiek komt ter sprake bij het gezamenlijk lezen van
- 'Het wezen van de Kerk' (college-aantekeningen van Bonhoeffer uit 1932);
- enkele gedeelten uit Bonhoeffers ethiek;
- een preek van Bonhoeffer en van een Hongaars theoloog uit de tijd van Ceaucescu.

Ook dr. Henk van der Graaf zal een bijdrage leveren vanuit zijn ervaring als eerste Nederlandse student in Roemenië ten tijde van het Communistische regime.

Om de wederzijdse kennismaking en het onderlinge gesprek tussen de Hongaarse en Nederlandse deelnemers te versterken, bent u de eerste drie dagen gast in de pastorie van een Hongaarse predikant. In deze dagen is er volop gelegenheid een indruk te krijgen van het gemeenteleven daar ter plekke. En natuurlijk ook van het dagelijkse leven en de vraagstukken van Hongaren in Roemenië.

Van zondag tot donderdag komt de hele groep bij elkaar in Gyorgyfalva. Daar studeren we intensief, met tussendoor ook momenten van rust en ontspanning. Vrijdag is er een excursie in overleg. Het aantal (voor de PE erkende) studiepunten dat u na de week kun bijschrijven is 3,5.
Graag nodigen wij u uit om deze studieweek mee te maken.

U kunt zich aanmelden bij Ries Nieuwkoop; 038 4650155 of ries.nieuwkoop@gmail.com.

DE VOORZITTER

De beleidsnota van het Bondsbestuur is gepubliceerd (www.predikanten.nl). Op LinkedIn.com is een discussie gestart onder de nieuwe groep: 'Bond van Nederlandse Predikanten'. Verschillende mensen hebben zich uitgelaten over de nota. Een aantal positief, maar er zijn ook mensen met opmerkingen en vragen.
Bestuursleden van de Bond herkennen die vragen. Een belangrijke vraag is die naar de ambtsvisie van de Bond. In haar artikel "Als het ambt verbleekt ziet de kerk wit..." (zie de LinkedIn discussie) verwoordt Margriet Gosker de spanning tussen een "door het Landelijk Diensten Centrum aangestuurde hiërarchisch geleide, marktbewuste, efficiënte kerk, die professioneel te werk gaat..." en een kerk die geleid wordt door ambtelijke vergaderingen, die gebonden zijn aan Schrift en belijdenis.
In de aanloop naar genoemde beleidsnota zijn wij gestart met vragen rondom het ambt. Deze aanzet hielp niet onze opdracht als Bond scherp te krijgen. We liepen onder meer vast in de diversiteit van de leden en hun kerkgenootschappen. Een andere aanzet was nodig. Die vonden we in het concept: "belangenbehartiger voor alle predikanten", in welke juridische constructie ook. Juist in die context kan en moet de vraag naar de ambtsvisie met kracht gesteld worden.
De bestuursleden zien steeds meer predikanten werknemer van het Landelijk Diensten Centrum van de PKN worden: interim predikanten, de pool van beginnende predikanten en de predikanten op pioniersplekken. Aan de ene kant waarderen we deze initiatieven. Aan de andere kant vervult de daarmee gepaard gaande centralisering ons ook met een zeker onbehagen. Margriet Gosker zet dit onbehagen op scherp. Hartelijk dank daarvoor!

PIETER J. HUISER